

УДК 76:681.6/111.852

Ярина Турчиняк

аспірантка Львівської національної
академії мистецтв

Культурно-естетичні константи книжкової графіки Мирона Левицького 1960-х–1990-х рр.

Анотація. У статті розглянуто графічні вирішення обкладинок книг, які розробив визначний художник українського зарубіжжя, уродженець Львова Мирон Левицький упродовж 1960 – 1990-х років. У загальній структурі творчості цього митця (станкове та монументально-декоративне малярство, іконопис, поліхромія церков, станкова та прикладна графіка, мистецька публіцистика) книжкова графіка займала центральне місце. Мирон Левицький мав особливе відчуття при організації пластичного образу в композиціях обкладинок книг і періодичних видань. Верстка та розроблення естетичного образу обкладинок – це складний і багатофункціональний процес, що вимагає знань у макетуванні, створенні оригінального ескізу графічної віньєтки обкладинки, грамотного підбору гарнітури при форматуванні всіх елементів у оригінал-макеті. Рациональний аспект питання став першоосновою для формування образно-естетичних констант у вузькопрофільній сфері книжкової графіки М. Левицького. Ретроспективний погляд на творчий шлях митця дає можливість актуалізувати класичні й новочасні питання мистецтва з метою поглиблення внеску визначних українських художників книги до національної культурної спадщини. У статті доведено інтеграцію в авторську модель оформлення книги формотворчих ідей світового мистецького модернізму. Визначено необхідність диференціації графіки у творчій діяльності М. Левицького на прикладну та станкову, відповідно до професійних завдань автора.

Ключові слова: книжково-журнальна графіка Мирона Левицького, прикладна графіка, модернізм, ар-деко, композиційно-пластичне мислення, шрифтова гарнітура, ліногравюра.

Постановка проблеми. Мистецтво графіки українських митців діаспори постійно перебуває у полі зору дослідників.

Сьогодні для мистецтвознавства України є актуальним мистецтво графіки промислової, оригінальної станкової у працях митців української діаспори, що були недостатньо вивчені та обділені увагою впродовж років. Актуальною проблемою цієї статті є розгляд та аналіз графіки за цільовим призначенням і способами виконання та модифікацій у працях Мирона Левицького, проблема якісного поєднання різних графічних технік і семантики створюваних образів. Творчість художника – тема малодосліджена та актуальна насамперед тому, що діяльність М. Левицького зосереджена у сферах станкової та прикладної графіки. Вивчення та збір матеріалу дозволив би визначити, у чому полягали закономірності розвитку, причинно-наслідкові зв'язки та взаємовпливи української графіки. У цьому контексті дослідження стилістики та аналізу композиційного розуміння, проектування композиційних вирішень у оформленні періодичних видань, ілюстрацій до книг, розроблення обкладинок надають особливої мистецької вартості творам М. Левицького.

Аналіз останніх досліджень. Представлено публікації, у яких висвітлено сферу діяльності у станковій та книжково-журнальній графіці. Частина актуального матеріалу для дослідження віднайдена в публікаціях і окремих монографіях про діяльність «українських митців у світі» 40-х рр. ХХ ст. та графіки М. Левицького. У процесі написання роботи досліджені праці Галини Горюн-Левицької [5], Г. Стельмашук «Українські митці у світі» [4]. Усі праці є достовірним і репрезентативним джерелом про діяльність М. Левицького та етапом формування творчої особистості митця. Хронологічні рамки дослідження охоплюють період навчання М. Левицького у мистецькій школі О. Новаківського 1931–1933 рр. та в Академії красних мистецтв у Кракові протягом 1933–1934 рр. Творча діяльність художника тривала до 1991 р. Територіальні межі дослідження охоплюють Львів, Краків, подорожі країнами Європи та його місце проживання в Канаді. Аналіз останніх досліджень дає можливість здійснити комплексну характеристику сфери діяльності митця, формування життєвого і творчого шляху під час перебування в Україні та в період його еміграції. Творчий доробок М. Левицького було представлено на виставках у Львові протягом 2016 – 2017 рр. Твори митця були репрезентовані серед таких експозицій: робіт українських художників-емігрантів ХХ ст. у

Національному музеї ім. Андрея Шептицького з нагоди святкування 50-річчя створення Світового Конгресу Українців, 2017 р.; виставка графічних творів зі збірки Галини Горюн-Левицької 2016 р. в історичному комплексі НМЛ ім. Андрея Шептицького.

Виклад основного матеріалу. Серед представників української діаспори своєрідно вирізняється постать Мирона Левицького (1913–1993) – живописця (станковіста та монументаліста), графіка (станкових і прикладних форм), редактора, журналіста, літератора, есеїста, організатора мистецького життя. Митець був вихованцем школи Олекси Новаківського – видатного представника постімпресіонізму, експресіонізму та інших стильових напрямків раннього модернізму, пізніше ар-деко. Слід зазначити, що притаманні йому принципи естетичного світогляду були першоосновою до формування неконвенційних підходів до творчості, котрі, безумовно, вплинули на становлення молодого М. Левицького як творчого індивідуума. Слід відзначити вплив на загальний розвиток митця і творчого середовища, що формувалося у цей період. У 20-х роках ХХ ст. відбуваються внутрішні міграційні процеси інтелігенції на етнічних українських землях. «З Києва до Львова приїжджають відомі українські мистці: М. Бойчук, М. Бутович, Р. Лісовський, П. Ковжун, В. Крижанівський, П. Холодний Старший, П. Холодний Молодший, В. Масютин, Л. Перфецький. Недовго тут мешкав О. Архипенко. Водночас тут працюють видатні місцеві майстри, що здобули блискучу освіту на Заході: О. Кульчицька, М. Федюк, С. Гординський, М. Осінчук, Я. Музика, М. Левицький, Р. Чорній, А. Коверко, О. Сорохтей, Е. Козак» [1]. Чимало молодих львівських художників училися в О. Новаківського, приватну мистецьку школу якого підтримав митрополит Андрей Шептицький [9]. Мирон Левицький проявляв виняткові здібності до графіки, тому після закінчення навчання у мистецькій школі продовжив навчання у відомого польського маляра і графіка Владислава Скочилися. Студіював графіку в Академії красних мистецтв у Кракові в 1933–1934 рр. Саме відтоді можна відстежити, що М. Левицькому притаманне чітке розуміння організації композиції твору, дар емпатичної настроєвості ситуації, гостру пам'ять на місця і людей та сміливе поєднання кольору. Проте ранні напрацювання художника підтримують формально-стильові уподобання неовізантизму – одного з відгалужень т. зв. «українського стилю», над яким пра-

цювали молодша і середня генерації митців для утвердження національної самоідентифікації в образотворчому мистецтві. Навчаючись тонкощів професіоналізму, М. Левицький проявив свою індивідуальність у площині стійкої художньо-естетичної концепції.

Олекса Новаківський був одним із передових представників символізму та сецесійної стилізації. 1923 року він перетворив свою майстерню на художню школу. Творчі засади О. Новаківського, безумовно, мали вплив на становлення духовної основи творчої особистості М. Левицького. Ранні напрацювання його як учня славетного педагога вирізняються своїм новаторством і сучасним трактуванням пластичної форми, що надовго затрималося в його формальному мисленні. Львівський період творчості охоплює часовий діапазон від 1930-х років і до 1945 р. Незважаючи на те, що М. Левицький коротко навчався у Кракові, можна зазначити, що ці два роки були присвячені творчим пошукам і утвердженню власних компетенцій відносно мистецьких уподобань. 1935 року М. Левицький повертається до Львова, де працює фактично до 1945 р. Отже, львівський період творчості художника найбільш коректно окреслити у часовому діапазоні 1930–1945 рр.

Аналізуючи цей період творчості, слід зазначити, що мистецькі компетенції художника були зосереджені найбільше у сферах книжково-журнальної графіки. Саме в 1930-ті роки він ініціював створення літературно-мистецького місячника «Ми і Світ», згодом, вже за радянської влади (1939 – 1941 рр.) коротко працював на посаді художника Археологічного відділу Академії наук та в Історичному музеї у Львові, а в роки Другої світової війни – мистецький редактор, викладач у Львівській мистецько-промисловій школі (на відділі графіки), згодом – військовий кореспондент.

Аналізуючи львівський період творчості, автор статті «Місячник «Ми і Світ» Мирона Левицького» Дзвінка Воробкало зауважила, що М. Левицький ініціював створення одного з перших ілюстрованих українських журналів, присвячених культурі й мистецтву, фільму, моді й таке інше. «На його шпальтах планувалося вміщувати «актуальні світлини, новелі, короткі літературні оповідання та звістки про культурно-мистецькі осяги наших установ і товариств» [7]. Мирон Левицький заснував

літературно-мистецький місячник «Ми і Світ» 1938 р. Паралельно митець ілюстрував книжки у видавництві «Батьківщина», а також розробляв обкладинки книг у видавничому концерні Івана Тиктора «Українська преса», кооперативі «Червона Калина», Видавничій спілці «Діло». Одним з перших замовлень, що отримав М. Левицький, були ілюстрації до двотомника «Енеїда» І. Котляревського. Окремі з них були представлені 25 листопада 2017 р. на виставці в історичному комплексі Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. Варто зауважити, що на формування стилю ранніх графічних робіт митця мали вплив давні галицькі ікони та праці майстрів епохи ренесансу. Цікавість до цих джерел можна пояснити й тим, що у 1939–1941 рр., як ми вже згадували, М. Левицький був художником археологічного відділу Академії наук та Історичного музею у Львові. Вочевидь, це був період творчого пошуку, який митець здійснював, копіюючи оригінали відомих майстрів і вивчаючи архітектуру ренесансу та бароко. У період 1942 – 1943 рр. був мистецьким редактором та викладав у Мистецько-промисловій школі у Львові на відділі графіки разом із В. Балясом, В. Блавацьким, М. Бутовичем, Я. Гніздовським, Е. Козаком, Г. Смольським. Головною тенденцією раннього періоду творчості М. Левицького було застосування та інтерпретація рис візантизму в концептуальних рисах неостилу, на той час вкрай актуальних для значної когорти українських митців. У 1943 – 1944 рр. митець був військовим кореспондентом газети «До перемоги» [4]. Суспільно-політична ситуація в Україні на той час була особливо загрозливою, вільні творчі пошуки ставали небезпечними. Тим не менше, ранній (львівський) період творчості закріпив базові риси авторської графічної мови, у яких тяжіння до національних формотворчих прикмет отримало рівновагу з універсальними концептуальними ідеями пізнього модернізму, які синтезувалися у стильовому конгломераті ар-деко.

У графічних творах М. Левицького є безліч дотичностей до багатотомових мистецьких традицій, творчості українських митців, представників сецесії та символізму, раннього західноєвропейського модернізму; його цікавили питання популяризації української культури, інтелектуальні інвестиції у культурну спадщину освіти. Синтез стильових особливостей став чітким підґрунтям для творчого становлення М. Левицького. Художник

не наслідував класичну манеру виконання, а прагнув інтерпретувати образи засобом інтерпретації новочасного мистецтва. Ранні праці митця не мали рис модерну, а тяжіли до більш конкретного естетичного джерела – неовізантизму. Гармонія поєднання витончених ліній та локальних плям становить первинну категорію у структурі мислення та візуалізації образів.

Розглядаючи мистецьку періодику, а саме – обкладинки книг, ілюстровані часописи, графічну оздобу бюлетенів, слід зазначити, що на ранніх етапах творчої діяльності митець сформувався як графік, художник-ілюстратор, редактор. Про це, зокрема, свідчать матеріали з приватного архіву М. Левицького, які частково передані в Україну.

Після емпіричного та теоретико-аналітичного опрацювання інформації про творчість М. Левицького у таких сферах: живопис, монументальне малярство, станкова графіка, ілюстрація, промислова графіка. У контексті модернізму та стилю ар-деко ХХ ст. слід висвітлити компетенції щодо розкриття культурно-естетичних констант певного періоду творчості митця. «20-ті – початок 30-х років ХХ ст. – час новаційних ідей у мистецтві української книжки, ідей, що й донині впливають на розвиток книжкової графіки... Перебуваючи на межі традиції та авангарду, стиль ар-деко об'єднував у собі різні художні напрями: неокласицизм, сецесію, експресіонізм, фовізм» [1, с. 25]. Отже, розглядаючи всі ці напрями, доцільно розпочати із графіки, у якій художник найталановитіше розкрив свою творчу індивідуальність.

Ідентифікуючи пластично-образні вирішення обкладинок численних книг, які розробив М. Левицький, необхідно зазначити, що за своїм функціональним призначенням вони належать до прикладної графіки, яка, зокрема, охоплює художнє проектування та розроблення обкладинок книг, створення та опрацювання усіх елементів її оздоби, а також цілісності всього естетичного образу видання. Структурно-типологічний аналіз обкладинок, які створених М. Левицький за період 1960 – 1990-х рр., становить одну з найбільш актуальних мистецтвознавчих задач. Характеризуючи обкладинки у відповідному часовому діапазоні, слід звернути увагу на судження А. Банцекової в статті «Книжково-журнальна графіка Львова в стилі ар-деко», де авторка, зокрема, подає дві обкладинки книг раннього періоду творчості М. Левицького. Іманентними для часового діапазо-

ну від 1920-х до 1930-х років є риси стильового конгломерату ар-деко, з мотивами флористики, сонячних променів, оголеної жіночої натури, геометричних елементів. «Натомість у творчості Е. Козака, С. Гординського та М. Левицького сміливим та несподіваним стає синтез декоративних та конструктивних елементів», – зазначає дослідниця [1].

Обкладинку книжки «Сольові пісні» Я. Ярославенка М. Левицький розробив шляхом організації шрифтової композиції, що має подібність до каліграми. У макеті першочергове місце відведено шрифтовій композиції. Альберт Капр у своїй книзі «Мистецтво шрифту» говорить про шрифт як про мистецтво пропорцій. У своїх маргіналіях А. Капр застосовує до опису шрифтів стилістичні якості – напруженість і гармонія, ритм форми і контрформи. Автор говорить про те, що важливе значення має протиставлення безлічі пар протилежностей [2]. Аналізуючи згадану обкладинку книги, слід зазначити, що М. Левицький застосовує «гротескні» шрифти без засічок, щоби підкреслити динамічність. Композиція симетрична, але гарнітура є проявом певної кінетичної енергії. Переходячи від стилістично-формального вирішення до концептуального, слід зазначити, що автор застосовує образно-стильову мову для подання смислового навантаження зображення. Обкладинка не лише візуально естетична, а й інформативна. Кольорове вирішення здійснено у двох локальних кольорах – червоному та чорному. У широкому діапазоні сфер людської діяльності колір є засобом виділення і позначення інформації. Семантика кольору спирається на об'єктивні особливості історико-національних рис, естетичних уподобань і культурного рівня суспільства. Первісно значення червоного кольору є означенням крові, агресії, а чорний – смутку, темряви. «Ф. Порталь, який присвятив символіці кольору велике дослідження, стверджує, що протиріччя колірної символіки можна пояснити «присутністю ніби двох лексиконів» — мирського, земного та більш давнього релігійного» [3]. У контексті різноманітних культур та історичних епох існує безліч протиріч, коли червоний колір означає кров, вогонь, кохання, а чорний – смерть. Проте слід відкинути всі ці суб'єктивні та об'єктивні бачення і розглянути питання більш раціонально. Виконання будь-якої графічної композиції засобом ілюстрацій чи типографіки здійснювалося темними кольорами на світлому папері для

кращої читабельності. Локальні яскраві відтінки застосовуються для акцентів на певній інформації. Митець сміливо оперує різноманітними зображальними засобами, опираючись на свій багатогранний досвід.

«Нотний збірник українських маршів» (1928) – розроблена обкладинка М. Левицького до збірника українських маршів Я. Ярославенка. У обкладинці шрифтова композиція є додатковим елементом і виконує суто інформативну функцію. Основу всієї композиції становить асиметричне зображення стилізованих чоловічих образів. Іманентними зображальними елементами графіки є застосування контурної лінії, локальної плями, поліхромного вирішення. Кольорове вирішення звернене до застосування яскравого жовтого кольору в поєднанні з легкими червоними лініями. Аналізуючи зображення, слід зробити припущення, що виконане воно в техніці лінориту.

Ідентифікуючи зображення палітурок книг, які розробив М. Левицький у 1960 – 1990-х рр., бачимо, що для цього періоду творчості притаманні лаконічність, строгість, гротескність і певний примітивізм форми. Мирон Левицький розробив обкладинку до повісті М. Подворняка «Перша любов» (1986), на якій превалює застосування зображувальних засобів графіки: контурної лінії, плями, тону аркуша та поліхромне вирішення. Іманентним зображувальним засобом серед диференційованих видів інструментів є застосування пера. У формально-стилістичному аналізі обкладинки домінує використання контуру та плями, що утворюють неопосередковану композицію. Побудова художнього твору належить хвилястим лініям, що на противагу урівноважують флористичне зображення відповідно до ортодоксальних осей композиції. Семантичне розкриття змісту твору – використання асоціативного елементу квітів, що логічно відповідає назві повісті. Художник синкретично інтегрував власне осмислене бачення певного стану чи емоції та спроектував видуману реальність засобом символізму, що реалізувалося у розробленому орнаменті до палітурки. Елемент квітки є емпіричним матеріальним об'єктом, що виражає на чуттєвому рівні емоцію любові, певний стан закоханості, молодості, позначає абстрактно-сміслову інформацію. У мистецтві цей полісемічний знак-символ, залежно від приналежності до певної культури, може інтерпретуватися з більш диференційова-

ним значенням, але в конкретному аналізі виражає тривіальне бачення. Головний елемент роботи позначає художні інтенції автора, розкриваючи присутній певний романтичний культ обожнювання жінки, природи, любові.

Не менш промовистою є обкладинка М. Левицького до книги М. Пастернакової «Українська жінка у хореографії» (1962). Характерною ознакою творчих уподобань художника є гармонійне поєднання сміливої витонченої лінії, прості й строгі форми, відсутність «випадкової» (невмотивованої) декоративності. Драматичний ефект і особливе психологічне напруження в його графічних вирішеннях досягає за рахунок прямого зіставлення локальних площин до гротескних ліній. Манера виконання вражає раціональною лаконічністю. Основою образно-формального мислення є феноменальна організація композиції та гармонійне поєднання лінії і плями. Мирон Левицький виробив свою унікальну стилістику – «готичну монументальність». Композиція є означенням кінетичної енергії життя. Лінія є засобом творення певного образу, що здатна передати емоційну напругу та витончену граційність у жіночих образах.

Феномен творчості М. Левицького полягає у нестандартному мисленні та орієнтації на проєвропейські традиції рафінованої пластичної форми, що, безумовно, є актуальними і в сучасному мистецтві. Розглядаючи стилістику праць М. Левицького, слід зазначити наступне: пряме джерело інспірації в його графіці трансформується у метафоричну форму; композиція конструктивно виразна, чітко організована й площинна за взаємодією зображальних елементів та ексклюзивної шрифтової гарнітури.

Обкладинки є найбільш показовими зразками прояву синтезу широкого діапазону рис авторського стилю у мистецтві М. Левицького. Оцінюючи рівень виконання обкладинок і зіставляючи інформацію з архівних джерел, можна дійти висновку, що мистець М. Левицький був одним із тих, хто активно впливав на якісний поступ українського мистецтва, задіяний у різних соціокультурних контекстах. Творчі компетенції мистця щодо книжково-журнальної графіки є проявом інтеграції рис ар-деко, сецесійної орнаментики, переосмислення інших естетичних візій, геометричних форм, лаконічних ліній, виразних контурів. В історичній динаміці розвитку образотворчого мистецтва ці праці внесли свою лепту у формування не лише унікального

стилю мистця, а й української книжково-журнальної графіки загалом.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Стаття дає чітку характеристику творчої діяльності художника у сфері книжково-журнальної графіки, ознайомлює з концептуальними засадами та визначає семантику образів і графічних елементів. Діапазон діяльності не обмежений географічними рамками. Праці художника є синтезом культур різних національностей з ознаками сучасного етнічного трактування української культури. Пропозиція полягає у проведенні комплексного дослідження творчої спадщини митця. Описаний у статті матеріал є інтелектуальним продуктом для подальшого розкриття проблеми книжково-журнальної графіки. Вагомий внесок художник зробив також у сфері літератури та певний період був художнім редактором. Оповідання автора варто проілюструвати та адаптувати у вигляді дитячих книг.

Отже, вагомий внесок М. Левицький здійснив у сфері станкової графіки, видавничій діяльності, книжково-журнальній графіки. Слід зазначити, що іманентні йому принципи імпресіонізму, певні модерні риси були першоосновою до формування нон-конформістських підходів до вирішення мистецьких завдань, котріякі безумовно вплинули на становлення молодого М. Левицького як творчого індивідуума.

1. А. Банцекова. А. Книжково-журнальна графіка Львова в стилі ар деко. *Студії мистецтвознавчі*. Київ : ІМФЕ НАН Україну 2007. № 3(19). С. 25–34.
2. Капр. А. Эстетика искусства шрифта. Тезисы и маргиналы со 152 иллюстрациями. Москва, 1979. 124с.
3. Овсійчук. В. Історико-культурологічні аспекти семантики кольору. URL: https://www.koloristika.in.ua/t_kak.php (дата звернення: 21.09.2017).
4. Стельмашук. Г. Українські митці у світі. Матеріали до історії українського мистецтва ХХ ст. Львів, 2013. 520 с.
5. Зельська Даревич. Д. Збірка Галини-Горюн Левицької. Collection of Halyna Horiun Levytsky. Київ : Родовід, 2006. 132 с.
6. Даревич Д. 50-ліття Української Спілки Образотворчих Мистців в Канаді. Торонто, 1985. 132с.
7. Воробкало. Д. «Ми і Світ» Мирона Левицького. URL: <https://zbruc.eu/node/59658> (дата звернення: 19.09.2018).

8. Костюк Г. Мирон Левицький з перспективи дев'яти десятиків років. URL: http://www.infoukes.com/newpathway/Page439_2003.htm [дата звернення: 19.09.2018].
9. Волошин Л., Грушовець З. Мистецька школа О. Новаківського у Львові: до 75-ліття заснування (наукові статті, каталог виставки). Львів, 2000.
10. М. Роберт Стех, Торонто. Контур і слово. Мирон Левицький. Український журнал. Торонто, 2008. Вип. №1. С.56. URL: <http://ukrzurnal.eu/pol.archive.html/160/>[дата звернення: 19.09.2018].
11. Мудрак М. Понад кордонами. Модерна українська книжкова графіка 1914–1945. Київ, 2008. 176 с.
12. Калашникова. О.Л. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей: підручн. Київ : Знання, 2006. 479 с.
13. Яців Р. М. Львівська графіка 1945–1990 : традиції і новаторство. Київ, 1992. 120 с.

References:

1. Bantsekova, A. (2007), The book-magazine graphic of Lviv in Art Deco style. *Studii mystetstvoznachvi – Art studies studios*, 3(19), 25–34. Kyiv, M. T. Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology NAS of Ukraine. [in Ukrainian].
2. Kapr, A. (1979). *Estetyka iskusstva shryfta. Tezysy y marhynaly so 152. Moskva.* [in Russian].
3. Ovsiihuk, V. *Istoryko-kulturolohichni aspekty semantyky koloru.* Retrieved from: https://www.koloristika.in.ua/t_kak.php [in Ukrainian].
4. Stelmashchuk, H. (2013). *Ukrainski myttsi u sviti. Materialy do istorii ukrainskoho mystetstva XX st. Lviv.* [in Ukrainian]
5. Zelska-Darevych, D. (2006). *Zbirka Halyny-Horiun Levytskoi. Sollection of Halyna Horiun Levytsky.* Kyiv : Rodovid. [in Ukrainian].
6. Darevych, D. (1985). *50-littia Ukrainskoi Spilky Obrazotvorchykh Myststsv v Kanadi.* Toronto [in Ukrainian].
7. Vorobkalo, D. «My i Svit» Myrona Levytskoho Retrieved from: <https://zbruc.eu/node/59658> [in Ukrainian].
8. Kostiuk, H. *Myron Levytskyi z perspektyvy deviaty desiattiv rokiv.* Retrieved from: http://www.infoukes.com/newpathway/Page439_2003.htm. [in Ukrainian].
9. Voloshyn, L. & Hrushovets, Z. (2000). *Mystetska shkola O. Novakivskoho u Lvovi: Do 75-littia zasnuvannia (naukovi statti, kataloh vystavky).* Lviv. [in Ukrainian].
10. Robert Stekh, M. (2008), Toronto. *Kontur i slovo. Myron Levytskyi.*

- Ukrainskyi zhurnal. Toronto, 2008. Vyp. №1. S.56. Retrieved from: <http://ukrzhurnal.eu/pol.archive.html/160/> [in Ukrainian].
11. Mudrak, M. (2008). *Ponad kordonamy. Moderna ukrainska knyzhkova hrafiika 1914-1945*. Kyiv. [in Ukrainian].
  12. Kalashnykova, O. (2006). *Osnovy mystetstvoznavchoi ekspertyzy ta vartisnoi otsinky kulturnykh tsinnosti*. Kyiv : Znannia. [in Ukrainian].
  13. Iatsiv, R. M. (1992). *Lvivska hrafiika 1945–1990 : tradytsii i novatorstvo*. Kyiv. [in Ukrainian].

ANNOTATION

Yaryna Turchynyak. Cultural and aesthetic constants of book-cover by Myron Levitsky 1960s – 1990s. The article deals with graphic solutions of the books covers developed by Myron Levytskyi, the prominent overseas Ukrainian artist, born in Lviv (1913–1993) during the 1960–1990s. In the general structure of the work of this artist (easel and monumental-decorative painting, icon painting, polychrome of churches, easel and applied graphics, art journalism), the book graphics has occupied a central place. Myron Levytskyi had a special feeling when organizing a sculptural image in the compositions of the books covers and periodicals. Typographic formatting and developing aesthetic cover image is a complex and multifunctional process requiring knowledge in the layout, creating an original sketch of a graphic vignette cover, competent selection of the headset when formatting all elements in the original layout. Therefore, the rational side of the question became the first basis for the formation of figurative and aesthetic constants in the narrow profile sphere of the book graphic arts of Myron Levytskyi. A retrospective view of the creative way of the artist makes it possible to actualize classical and contemporary art issues in order to emphasize the contribution of outstanding Ukrainian book artists to the national cultural heritage. In the article the formative ideas of world art modernism integration into the author's model of the book design is proved. The necessity of division of graphics into applied and easel in Miron Levytsky's creative activity, in accordance with the professional tasks of the author is determined.

Key words: book and magazine design of Myron Levytskyi, graphics, modernism, art-deco, the composition-sculptural of minding, font, linocut.

АННОТАЦИЯ

Ярина Турчиняк. Культурно-эстетические константы книжной графики Мирона Левицкого 1960-х – 1990-х гг. В статье рассмотрены графические решения обложек книг, созданных выдающимся художником украинского зарубежья, рожденным во Львове, Мироном Левицким в течение 1960–1990-х годов. В общей структуре творчества этого художника (оригинальная графика и монументальная живопись, иконопись, полихромия церквей, прикладная графика) книжная графика занимала главное место. М. Левицкий имел особое ощущение при организации пластического образа в композициях обложек книг и периодических изданий. Верстка и разработка эстетического образа обложек – это сложный и многофункциональный процесс, требующий знаний в макетировании, создании оригинального эскиза графической виньетки обложки, грамотного подбора гарнитуры при форматировании всех элементов в оригинал-макете. Поэтому рациональная сторона вопроса стала основой для формирования образно-эстетических констант в узкопрофильной сфере книжной графики М. Левицкого. Ретроспективный взгляд на творческий путь художника дает возможность актуализировать классические и актуальные вопросы искусства с целью углубления взноса выдающихся украинских художников книги к национальному культурному наследию. В статье доказана интеграция в авторской модели оформления книги формообразующие идеи мирового художественного модернизма. Существует необходимость дифференциации графики в творческой деятельности М. Левицкого на прикладную и станковую, согласно с профессиональными задачами автора.

Ключевые слова: книжно-журнальная графика М. Левицкого, прикладная графика, модернизм, ар-деко, композиционно-пластическое мышление, шрифтовая гарнитура, линогравюра.